

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Centrālajai bankai un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai “Ceļš uz spēcīgāku ES tīrvērtes sistēmu””

(COM(2022) 696 final)

un par tematu “Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko groza Regulas (ES) Nr. 648/2012, (ES) Nr. 575/2013 un (ES) 2017/1131 attiecībā uz pasākumiem, lai mazinātu pārmērīgas riska pozīcijas attiecībā uz trešo valstu centrālajiem darījumu partneriem un uzlabotu Savienības tīrvērtes tirgu efektivitāti”

(COM(2022) 697 final – 2022/0403 (COD))

(2023/C 184/09)

Ziņotājs: **Florian MARIN**

Atzinuma pieprasījums	Padome, 31.1.2023. Eiropas Parlaments, 1.2.2023. Eiropas Komisija, 8.2.2023.
Juridiskais pamats	Līguma par Eiropas Savienības darbību 114. pants
Atbildīgā specializētā nodaļa	Ekonomikas un monetārās savienības, ekonomiskās un sociālās kohēzijas specializētā nodaļa
Pieņemts specializētās nodaļas sanāksmē	2.3.2023.
Pieņemts plenārsesijā	22.3.2023.
Plenārsesija Nr.	577
Balsojuma rezultāts	
(par / pret / atturas)	201/1/3

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1. Komiteja atzinīgi vērtē regulas priekšlikumu⁽¹⁾ un Komisijas ieguldījumu mūsu kapitāla tirgu stratēģiskās autonomijas nodrošināšanā, iekšējās tīrvērtes spēju palielināšanā un ES tīrvērtes sistēmas drošības un stabilitātes uzlabošanā. Komiteja uzskata, ka ES kapitāla tirgu finanšu stabilitātes nodrošināšanai ir svarīga konkurētspējīga un efektīva tīrvērtes sistēma.

1.2. EESK ierosina, ka ES bāzētām tīrvērtes iestādēm būtu jāizstrādā un jāveido savu spēju sistēmas un jāinvestē to uzlabošanā, lai mudinātu tirgus dalībniekus veikt tīrvērti Eiropas Savienībā.

1.3. Komiteja uzskata, ka būtu bijis jāīsteno visaptverošs plāns, lai veicinātu pāreju uz ES reģistrētiem tīrvērtes operatoriem tūlīt pēc *Brexit*, un pauž vilšanos, ka lēmumu pieņemšanas process par atvasināto instrumentu tirgu 81 triljona EUR apmērā ir tik lēns. EESK būtu vēlējusies skaidrāku nostāju pret riska darījumu samazināšanu ar Apvienotās Karalistes centrālajiem darījumu partneriem (CCP) un konkrētākus noteikumus un stimulus, lai virzītu pāreju uz ES bāzētiem centrālajiem darījumu partneriem.

1.4. EESK uzskata, ka ir ļoti svarīgi iegūt konkrētus datus par ES tīrvērtes sistēmu, kas aptvertu visas aktīvu kategorijas un apjomus, un uzskata, ka šajā saistībā būtu jādara vairāk. Būtu regulāri jāanalizē saikne starp savāktajiem datiem un riska dinamiku, lai gūtu precīzu izpratni par finanšu stabilitātes riskiem. EESK atzinīgi vērtē to, ka riska modeļos līdztekus finanšu riskam ir jāņem vērā centrālo darījumu partneru sociālie, pārvaldības un vides riski, un tiem jābūt vienlīdz svarīgiem dažādos riska scenārijos un analizēs.

⁽¹⁾ COM(2022) 697 final.

1.5. EESK aicina visaptveroši izvērtēt iespējamās papildu izmaksas Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādei (EVTI) un citām ES struktūrām saistībā ar darbaspēku, IT sistēmām, kopējām uzraudzības grupām un ierosināto kopīgo uzraudzības mehānismu.

1.6. Ņemot vērā papildu pilnvaras, kas Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādei piešķirtas ar 2019. gada izmaiņām Regulā par Eiropas tirgus infrastruktūru (ETIR), un pašreizējo regulas priekšlikumu, EESK vēlētos, lai Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādes darbībai tiktu piemērota līdzsvara un atsvara sistēma. Komiteja ierosina Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādei aktīvāk rūpēties par to, lai ievērojamai daļai pakalpojumu, kas sniegti to klientiem ES, tūrvērtē būtu jāveic ar ES centrālo darījumu partneru starpniecību.

1.7. Grupas iekšējo darījumu saistībā Komiteja atzinīgi vērtē lēmumu no tūrvērtes pienākumiem un no maržas prasībām neatbrīvot vienības no tām valstīm, kas uzskaitītas kā jurisdikcijas, kuras nodokļu nolūkos nesadarbojas, un no tām, kas nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas novēršanas nolūkos uzskaitītas kā augsta riska jurisdikcijas.

1.8. EESK pauž vilšanos par to, ka Komisija nav veikusi visaptverošu novērtējumu par spēkā esošo regulējumu un par to, kā pēdējos gados ir mainījusies ES tirgus pievilcība, ņemot vērā to, ka regula pēdējo reizi ir grozīta vairāk nekā pirms trim gadiem. Komiteja atzinīgi vērtē 7.b panta iekļaušanu un aicina Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādi vienu gadu pēc regulas stāšanās spēkā iesniegt ziņojumu par trešo valstu centrālo darījumu partneru izmantošanas galvenajiem iemesliem.

1.9. Lai visiem tirgus dalībniekiem uzlabotu paredzamību, Komitejas skatījumā ES centrālajiem darījumu partneriem tirgus spriedzes periodos būtu jānodrošina savu izmaksu, drošības rezerves pieprasījumu un darbības pārredzamību.

1.10. EESK aicina Komisiju paskaidrot jēdziena “steidzams” konkrēto definīciju ierosinātajos 20. panta grozījumos un aicina likumdevējus noteikt, kuri atbrīvojumi jāuzskata par “steidzamiem” lēmumiem.

1.11. EESK atbalsta ierosinātos 23. panta grozījumus attiecībā uz kopējās uzraudzības komandas un kopīgā uzraudzības mehānisma izveidi. Komiteja ierosina iesaistīt pilsonisko sabiedrību uzraudzības mehānismā, kas izveidots saskaņā ar 23.c pantu, un EESK iekļaut kopīgajā uzraudzības mehānismā kā novērotāju.

1.12. EESK uzskata, ka piecu gadu termiņš, kurā Komisijai jāpārskata regulas piemērošana, ir pārāk ilgs. Tā arī uzskata, ka būtu jādara vairāk, lai samazinātu laiku, kas vajadzīgs atļauju piešķiršanai vai darbības un pakalpojumu sniegšanas paplašināšanai, kā arī lai izveidotu centrālu datubāzi. EESK aicina Eiropas tūrvērtes sistēmā nodrošināt lielāku sadarbību, vienkāršākus piekļuves risinājumus, kā arī samazināt administratīvo slogu.

1.13. Komiteja atbalsta lielāku pārredzamību, ko nodrošina 38. panta grozījumi, kuros noteikts, ka tūrvērtes dalībniekiem un klientiem, kas sniedz tūrvērtes pakalpojumus, ir jāinformē savi klienti un potenciālie klienti par maržas modeļiem un iespējamiem zaudējumiem vai citām izmaksām.

2. Ievads

2.1. Kapitāla tirgu savienība, kuras veidošana tika uzsākta 2015. gadā pēc Eiropas Komisijas iniciatīvas, ir vērienīgs ilgtermiņa projekts, kura mērķis ir Savienībā nodrošināt vienu no četrām vienotā tirgus pamatbrīvībām – brīvu kapitāla plūsmu. *Brexit* ir izraisījis Eiropas globālās lomas krasu samazināšanos kapitāla tirgos: globālā aktivitāte, kas pirms *Brexit* sasniedza 22 %, ir nokritusies līdz 14 % ⁽²⁾. Trīsdesmit gadus pēc vienotā tirgus sākuma, divdesmit gadus pēc euro ieviešanas un septiņus gadus pēc kapitāla tirgu savienības iniciatīvas aizsākšanas Eiropas Savienībai līdz vienotā kapitāla tirgus izveidei darāmā vēl ir daudz.

2.2. Regula ETIR *REFIT* ⁽³⁾ un Regula ETIR 2.2 ⁽⁴⁾ ir nodrošinājušas lielāku pārredzamību attiecībā uz trešo valstu centrālo darījumu partneriem, jo ir ieviestas izmaiņas tūrvērtes pilnvarās un Vērtspapīru un tirgu iestādei (EVTI) – ES uzraudzības iestādei – ir piešķirtas papildu pilnvaras. Ar šo regulas priekšlikumu Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādei tiek piešķirtas vēl lielākas pilnvaras. Tā kā tūrvērtes spēja ir svarīga kapitāla tirgus savienības daļa, Eiropas finanšu tirgiem apdraudējumu rada pārmērīga atkarība no trešo valstu centrālo darījumu partneru sniegtajiem pakalpojumiem, jo īpaši Apvienotajā Karalistē. *Brexit* nolīguma ietvaros ES ļāva Apvienotās Karalistes tūrvērtes uzņēmumiem līdz 2022. gada jūnijā beigām turpināt sniegt pakalpojumus ES tirgus dalībniekiem. Ņemot vērā finanšu tirgus stabilitātes apdraudējumu, šis termiņš ir pagarināts par trim gadiem, lai dotu pietiekami daudz laika pakāpeniskai tūrvērtes operāciju pārejai uz ES.

⁽²⁾ Ziņojums “Jauns redzējums par ES kapitāla tirgiem”.

⁽³⁾ OV L 141, 28.5.2019., 42. lpp.

⁽⁴⁾ OV L 322, 12.12.2019., 1. lpp.

2.3. Regulas priekšlikuma mērķis ir nodrošināt lielāku stabilitāti, paredzamību un samērīgumu visiem tirgus dalībniekiem, kuri pilda tīrvērtes pienākumus, un ar to paredzēts ieviest prasības tirgus dalībniekiem deklarēt, cik lielā mērā tie ir atkarīgi no trešām valstīm savu atvasināto instrumentu darījumu apstrādē. Ierosinātie grozījumi ir vērsti arī uz pasākumiem, kuru mērķis ir padarīt ES centrālos darījumu partnerus pievilcīgākus un samazināt administratīvo slogu, veicināt centralizētu tīrvērti Eiropas Savienībā, šajā nolūkā nosakot tīrvērtes operatoriem pienākumu uzturēt aktīvu kontu pie ES centrālajiem darījumu partneriem, un piešķirt vietējām iestādēm nepieciešamās pilnvaras ar pārrobežu darījumiem saistītā riska uzraudzīšanai.

3. Vispārīgas piezīmes

3.1. EESK ir aicinājusi izstrādāt tiesību aktus, kas stiprinātu ES kapitāla tirgus un padarītu tos stabilākus un pievilcīgākus uz ilgu laiku⁽⁵⁾. Ņemot vērā nesenos ģeopolitiskos notikumus (Krievijas iebrukums Ukrainā, enerģijas cenu pieaugums, ģeopolitiskā spriedze daudzās pasaules daļās un Covid-19 pandēmija) un tūlītējo ietekmi uz ekonomikas vidi, EESK norāda, ka ir ātri jārikojas, lai aizsargātu un palielinātu ES finanšu tirgu stabilitāti. EESK uzskata, ka ES kapitāla tirgu finanšu stabilitātes nodrošināšanas nolūkā ir būtiski, lai pastāvētu konkurētspējīga un efektīva tīrvērtes sistēma.

3.2. Komiteja atzinīgi vērtē regulas priekšlikumu un Komisijas nodomu rīkoties, lai nodrošinātu mūsu kapitāla tirgu stratēģisko autonomiju, šajā nolūkā palielinot mūsu iekšējās tīrvērtes spējas un veidojot drošāku un noturīgāku tīrvērtes sistēmu. Stiprinot ES tīrvērtes tirgu, būtu jāņem vērā izmaksas, ko rada kapitāla migrācija no trešo valstu tīrvērtes tirgiem, nepieciešamība aizsargāt uz risku balstītu pieeju un savstarpējā atkarība starp trešo valstu un ES finanšu tirgiem.

3.3. Priekšlikums grozīt Regulas par Eiropas tirgus infrastruktūru tika iesniegts pēc tam, kad Eiropā krasi pieauga enerģijas cenas, ko galvenokārt izraisīja Krievijas nepamatotais uzbrukums Ukrainai; tas ir radījis nestabilitāti tīrvērtes tirgos, jo daži uzņēmumi nespēj sagādāt nodrošinājumu saviem atvasināto instrumentu līgumiem. EESK uzsver, ka tīrvērtes nozares konsolidācijai Eiropas Savienībā arī turpmāk vajadzētu būt prioritātei. Lai ES tīrvērtes sistēmu padarītu konkurētspējīgāku, būtu jāapsver cena, likviditāte, risks, maržas, regulējums un efektivitāte. Komiteja atbalsta nepieciešamību samazināt laiku, kas vajadzīgs atļauju piešķiršanai vai darbības un pakalpojumu paplašināšanai, kā arī izveidot centralizētu datubāzi.

3.4. Komiteja uzskata, ka ES bāzētiem centrālajiem darījumu partneriem ir jāizstrādā, jāveido savas spēju sistēmas un jāinvestē to uzlabošanā, lai pārliecinātu tirgus dalībniekus veikt savas darbības Eiropas Savienībā, jo īpaši uzlabojot savas tehnoloģijas un darbības spējas, nodrošinot labāku sadarbību starp tirgus dalībniekiem un uzlabojot riska pārvaldības praksi. Lai pilnveidotu paredzamību, centrālajiem darījumu partneriem ir jābūt pārredzamiem attiecībā uz to maksājumiem, drošības rezerves pieprasījumiem un rīcību tirgus spriedzes periodos.

3.5. Stabiliem kapitāla tirgiem ir vajadzīgs līdzsvarots un stabils darba tirgus. EESK atzinīgi vērtē to, ka riska modeļos līdztekus finanšu riskam ir jāņem vērā centrālo darījumu partneru sociālie, pārvaldības un vides riski, un uzskata, ka tiem jābūt vienlīdz svarīgiem dažādos riska scenārijos un analizēs.

3.6. EESK atzinīgi vērtē Komisijas 2022. gada sākumā rīkoto apspriešanos, sanāksmes ar dalībvalstu un Eiropas Parlamenta, finanšu dienestu un ekonomikas un finanšu komiteju pārstāvjiem, kā arī divpusējās sanāksmes ar attiecīgajām ieinteresētajām personām.

3.7. EESK ir sarūgtināta, ka termiņš, līdz kuram Apvienotajā Karalistē izvietotām tīrvērtes iestādēm ir neierobežota piekļuve ES ieinteresētajām personām, ir pagarināts par trim gadiem, proti, līdz 2025. gada 30. jūnijam. Tā uzskata, ka būtu bijis jārada līdz galam pārdomāts plāns, lai tūlīt pēc *Brexit* stimulētu pāreju uz ES tirgū balstītiem tīrvērtes operatoriem. Komiteja kritiski vērtē iepriekš pieredzēto reakcijas trūkumu, ierobežoto apspriešanos un lēno lēmumu pieņemšanas procesu par atvasināto instrumentu tirgu 81 triljona EUR apmērā.

3.8. Eiropas bankām izdevīgs ir Apvienotās Karalistes daudzvalūtu fonds, un, pārejot uz Eiropas tīrvērtes iestādēm, veidotos uz euro balstīts tīrvērtes process, kas radītu lielas izmaksas banku sistēmai. Lai gan EESK šo pāreju atbalsta un uzskata, ka tā ir jāizdara pēc iespējas ātrāk, tā vēlas norādīt, ka ir nepieciešami piemēroti stimuli, lai bankas nepārietu uz citiem tirgiem. Lai konsolidētu tīrvērtes sektoru Eiropas Savienībā, būtu jāņem vērā precīzāk mērķēti un pielāgoti stimuli.

⁽⁵⁾ OV C 155, 30.4.2021., 20. lpp.

3.9. Tā kā daudzi ES tirgus dalībnieki veic atvasināto instrumentu darījumu tīrvērti citās valstīs, EESK uzskata, ka ir vajadzīga skaidrāka nostāja pret šo tendenci un konkrētāki noteikumi un stimuli, kas veicinātu pāreju uz Eiropas Savienības centrālajiem darījumu partneriem. Komiteja būtu vēlējusies, lai vismaz publiskajām struktūrām tīrvērtē būtu jāveic Eiropas Savienībā, un aicina izstrādāt skaidru redzējumu, lai pēc iespējas ātrāk izbeigtu šo atkarību.

3.10. EESK uzskata, ka, attīstot tīrvērtes darbības Eiropas Savienībā, tirgus dalībnieku interesēs būtu jāņem vērā visa piegādes ķēde. Samazinot riska darījumus ar Apvienotās Karalistes centrālajiem darījumu partneriem, tirgus likviditāte būtu rūpīgi jāpārvalda, un vienlaikus būtu vajadzīga ilgāka termiņa perspektīva un ES tīrvērtes tirgus piekļuves prasību standartizācija. Būtu jāņem vērā klientu sagatavošana tīrvērtē, un šo klientu labā būtu jāveic dažādas simulācijas. Komiteja arī uzskata, ka Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādei būtu rūpīgi jāpielāgo pasākumi maziem un vidējiem tirgus dalībniekiem.

3.11. EESK uzsver, cik svarīga ir trešo valstu centrālo darījumu partneru loma ES finanšu stabilitātē. Ir būtiski samazināt koncentrācijas riskus un nodrošināt, lai attiecības ar šiem centrālajiem darījumu partneriem būtu balstītas uz pārredzamu, paredzamu, samērīgu un uz risku orientētu pieeju. Ar šo regulas priekšlikumu Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādei tiks piešķirtas vēl lielākas pilnvaras, un EESK vēlētos, lai tiktu ieviesta Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādes darbības līdzsvara un atsvara sistēma.

3.12. EESK ierosina: lai uzraudzības nolūkos panāktu skaidru priekšstatu par situāciju, ir svarīgi iegūt konkrētus datus par ES tīrvērtes sistēmu; šiem datiem jābūt salīdzināmiem un jāaptver visas aktīvu kategorijas un apjomi. Ir svarīgi vākt pareizos datus, lai būtu skaidrība par finanšu stabilitātes riskiem, un sistemātiski būtu jāņem vērā sinerģija starp savāktajiem datiem un riska dinamiku. EESK uzskata, ka šajā saistībā būtu jādara vairāk.

3.13. Būtu jāņem vērā vairāk sinerģiju starp tīrvērtes darbībām un Eiropas vienoto piekļuves punktu. Eiropas vienotais piekļuves punkts veicina uz datiem balstītu finansēšanu un būtiski uzlabo uzņēmumu, uzņēmēju un finanšu iestāžu piekļuvi datiem un informācijai par uzņēmumiem, kā arī rūpējas, lai ekonomika būtu gatava digitālajai nākotnei, stiprina digitālo suverenitāti, palielina informācijas plūsmas ātrumu un nosaka kopīgus standartus, īpašu uzmanību pievēršot datiem, tehnoloģijām un infrastruktūrai ⁽⁶⁾.

3.14. EESK atbalsta priekšlikumu atvieglot Regulas par Eiropas tirgus infrastruktūru atvasināto instrumentu noteikumus un ļaut banku garantijas un akreditīvus pieņemt kā augstas likviditātes nodrošinājumu, jo šīs bezskaidras naudas alternatīvas nodrošina tirgus likviditāti un jau tiek plaši izmantotas progresīvākos kapitāla tirgos, piemēram, ASV. EESK atbalsta centrālo banku pieaugošo lomu ES patērētāju aizsardzībā.

3.15. EESK atbalsta 11., 14., 15. un 17. pantā ierosinātās izmaiņas attiecībā uz četrus mēnešu īstenošanas periodu nefinanšu darījumu partneriem, kuriem pirmo reizi ir jāpamainās ar nodrošinājumu, un attiecībā uz īsākām un mazāk sarežģītām procedūrām centrālajiem darījumu partneriem to produktu klāsta paplašināšanai. Komiteja atzinīgi vērtē ierosinātās izmaiņas, jo tās racionalizēs darbību un pakalpojumu paplašināšanu, kā arī atļauju piešķiršanas un atteikšanas procesu. Eiropas tīrvērtes sistēmā ir vajadzīga lielāka sadarbība, kā arī samazināts administratīvais slogs un vienkāršāki piekļuves risinājumi.

4. Īpašas piezīmes

4.1. EESK nepiekrīt Eiropas Komisijas apgalvojumam, ka “*ši likumdošanas iniciatīva neietekmēs EVTI vai citu Eiropas Savienības struktūru izdevumus*”, un uzskata, ka izmaksas palielināsies tādās jomās kā darbaspēks, IT sistēmas, kopīgas uzraudzības grupas un ierosinātais kopīgais uzraudzības mehānisms. Komiteja norāda, ka ierosinātajā 90. panta grozījumā Komisija aicina Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādi ziņot par “nepieciešamo personālu un resursiem”. Tāpēc EESK aicina rūpīgi izvērtēt papildu izmaksas, šajā nolūkā aprēķinot un paziņojot paredzamo ietekmi uz budžetu.

4.2. EESK atzinīgi vērtē un atbalsta Komisijas priekšlikumu noteikt, ka visiem tirgus dalībniekiem, uz kuriem attiecas tīrvērtes pienākumi, ir pienākums turēt kontu pie ES centrālajiem darījumu partneriem. Komiteja lūdz Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādi pēc apspriešanās ar Eiropas Banku iestādi, Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestādi, Eiropas Sistēmisko risku kolēģiju un Eiropas Centrālo banku sistēmu noteikt, ka ievērojamai daļai ES klientiem sniegto pakalpojumu ar būtisku sistēmisku nozīmi tīrvērtē jāveic ar ES centrālo darījumu partneru starpniecību.

⁽⁶⁾ OV C 290, 29.7.2022., 58. lpp.

4.3. Komiteja atzinīgi vērtē nodomu aicināt tirgus dalībniekus ziņot precīzus skaitļus un par atkarību no ārvalstu tīrvērtes uzņēmumiem. Komiteja uzskata, ka Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādei ir ātri jāizstrādā tehniskie standarti, kas precizētu šo informāciju. Tā vēlas, lai gadu pēc Regulas stāšanās spēkā tiktu sagatavots rūpīgs ziņojums un Regula par Eiropas tirgus infrastruktūru tiktu attiecīgi grozīta.

4.4. Attiecībā uz grupas iekšējiem darījumiem EESK atzinīgi vērtē faktu, ka atbrīvojums no tīrvērtes pienākuma un maržas prasībām nav noteikts vienībām no valstīm, kas uzskaitītas kā jurisdikcijas, kuras nodokļu nolūkos nesadarbojas, un vienībām, kas nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas novēršanas nolūkā uzskaitītas kā augsta riska jurisdikcijas. Komiteja pilnībā atbalsta administratīvos pasākumus, kas attiecas uz šīm jurisdikcijām, un uzskata, ka šīs struktūras nopietni apdraud ES finanšu sistēmu.

4.5. Lai gan digitālā atjaunināšana nozīmē papildu budžeta vajadzības, EESK uzskata, ka ir svarīgi veikt digitālās investīcijas, lai atbalstītu ierosinātos Regulas par Eiropas tirgus infrastruktūru atjauninājumus. Komiteja atzinīgi vērtē priekšlikumu par uzlabotu IT programmu uzraudzības dokumentu iesniegšanai tiešsaistē, kas būtu pieejama visām attiecīgajām iestādēm.

4.6. EESK pauž vilšanos par to, ka Komisija nav rūpīgi izvērtējusi spēkā esošo regulējumu, jo regula pēdējo reizi ir grozīta vairāk nekā pirms trim gadiem. Turklāt, lai pašreizējie grozījumi atbilstu paredzētajam mērķim, Komiteja būtu vēlējusies mērķētu analīzi par to, kā pēdējos gados ir mainījies ES tirgus pievilcīgums, jo īpaši saistībā ar nesenajām būtiskajām ģeopolitiskajām norisēm.

4.7. Komiteja ierosina, ka saskaņā ar 7. pantu izstrādātajiem tehniskajiem standartiem vajadzētu būt pārredzamiem un iekļaujošiem. Būtu jāņem vērā arī iespēja ieviest izmaiņas, lai ātri pielāgotu šos standartus. Ir svarīgi, lai aktīvu pārvaldītājiem tiktu nodrošināti instrumenti cenu salīdzināšanai attiecībā uz izpildes izmaksām, tīrvērtes izmaksām un tīrvērtes dalībnieku izmaksām.

4.8. Komiteja atzinīgi vērtē to, ka Regula papildināta ar 7.b pantu, kurā noteikts, ka tīrvērtes pakalpojumu sniedzējiem ir jāziņo par tīrvērtes apjomu pie ārpussavienības centrālajiem darījumu partneriem un tiem ir noteikts pienākums informēt savus klientus par iespēju veikt attiecīgā līguma tīrvērti ar ES centrālo darījumu partneru starpniecību. Komiteja aicina Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādi izstrādāt standartizētu ziņošanas procedūru, kas izmantojama visās dalībvalstīs, un iesaka vienu gadu pēc regulas stāšanās spēkā iesniegt ziņojumu par galvenajiem iemesliem, kāpēc tiek izmantoti trešo valstu centrālie darījumu partneri. Būtu rūpīgi jāpārvalda arī kopēja pieeja attiecībā uz naudas sodiem tirgus dalībniekiem, lai nodrošinātu proporcionālītāti vienotajā tirgū.

4.9. Komiteja aicina Komisiju precizēt vārda “steidzami” precīzu nozīmi ierosinātajās 20. panta izmaiņās un lūdz likumdevējus vienoties un precizēt, uz kuriem izņēmumiem attiecas “steidzams” lēmums.

4.10. EESK atbalsta ierosinātās izmaiņas 23. pantā attiecībā uz kopēju uzraudzības komandu un kopīgā uzraudzības mehānisma izveidi, taču norāda, ka tās ietekmēs budžetu, jo šīm iestādēm būs jāpieņem vairāk darbinieku, tostarp Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādes vajadzībām. EESK ierosina iesaistīt pilsonisko sabiedrību uzraudzības mehānismā, kas izveidots saskaņā ar 23.c pantu, jo īpaši attiecībā uz turpmākajiem politikas lēmumiem.

4.11. Lai centrālo darījumu partneru uzraudzības komitejā pienācīgi novērtētu savstarpējās saiknes, sasaisti un koncentrācijas riskus (24.a pants), ir jāiesaista arī pilsoniskā sabiedrība, un EESK vajadzētu būt ietvertai kopīgajā uzraudzības mehānismā novērotājas statusā. Būtu jāņem vērā nepieciešamība samazināt pienākumu pārklāšanos starp lielu skaitu tīrvērtes sistēmā iesaistīto iestāžu. Sadarbībai starp Eiropas un valstu iestādēm vajadzētu būt efektīvai un pielāgotai tirgus risku dinamikai.

4.12. Piecu gadu termiņš, kurā Komisijai rūpīgi jāpārskata regulas piemērošana pēc tās stāšanās spēkā, šķiet ļoti ilgs, ņemot vērā ilgo laiku starp Regulas par Eiropas tirgus infrastruktūru grozījumiem. Turklāt saskaņā ar vienošanos EESK 2023. gada 2. janvārī bija gaidījusi Komisijas ziņojumu par ETIR REFIT un ETIR 2.2. piemērošanu, taču Komisija tagad ierosina to atcelt. Komiteja iebilst pret šo priekšlikumu un uzskata, ka tā rezultātā Regulas par Eiropas tirgus infrastruktūru grozījumi varētu vispār netikt novērtēti, ņemot vērā jau veiktās attiecīgās izmaiņas Regulā par Eiropas tirgus infrastruktūru.

4.13. Visbeidzot, Komiteja atbalsta pārredzamības palielināšanu, kuru nodrošinās priekšlikums grozīt 38. pantu attiecībā uz tīrvērtes dalībnieku un klientu, kuri sniedz tīrvērtes pakalpojumus, pienākumu informēt savus klientus un potenciālos klientus par maržas modeļiem un iespējamiem zaudējumiem vai citām izmaksām, ja centrālajiem darījumu partneriem tiktu piemēroti atvēršanas pasākumi. EESK uzskata, ka arī tīrvērtes dalībniekiem būtu jāpiedalās ES tīrvērtes sistēmas pārredzamības uzlabošanā.

Briselē, 2023. gada 22. martā

*Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētāja*
Christa SCHWENG
